

מסלול

חדש:

"מסלול" גם בנייד

האפליקציה החדשה של "ידיעות אחרונות" להורדה ב' APP STORE ו' GOOGLE PLAY

כבר 20 שנה גיל פנטו מחפש את ישראל שאיננה: את כלי המטבח, קופסאות העוגיות הישנות, המחברות התמימות והבגדים שלא מייצרים יותר • סיבוב נוסטלגיה ביפו

אסי חיים | עמ' 6

בעקבות הזמן האבוד

"הלו? אני בדרך להר געש מושלג". שיחה עם ישראלית שמשוטטת בחו"ל

מדור חדש, עמ' 11

רץ בתלם: כתבנו מתכונן למרתון תל-אביב ומרגיש בחסרון השכונות הדרומיות

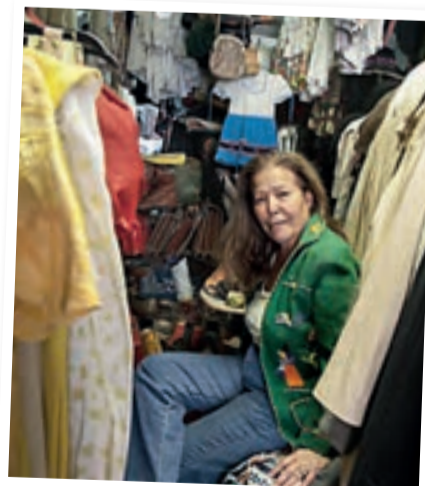
תלם יהב | עמ' 5

מה ישוראלי בעיניך?

רגע לפני ששוק הפשפשים ביפו הופך סופית למתחם בילויים ושופינג, חזרנו אל החנויות והאוצרות שהיו פה קודם • סיור עם איש הנוסטלגיה גיל פנטו, שבנה מהשיטוטים שלו מוזיאון ביתי לחפצים ישראליים מפעם | כתב וצילם: אסי חיים

מים בעלי המלאכה והסוחרים של פעם, והשוק הולך ומאבד מהצביון שלו. הערך הכלכלי מאוד עלה, והסוחרים לא מסוגלים לשלם את השכר רגילות ונעלמים. גם חפצים מתחילת ימי המדינה כבר קשה יותר למצוא. הדברים השווים באמת יכולים להגיע מבני 85 ומעלה שעדיין גרים ברירות המקוריות שלהם, וזה עולם הולך ונעלם. היום עד שמגיעה דירה שווה לשוק – דירה אותנטית של אדם מבוגר שהלך לעולמו ושומר את החפצים שלו, זה כבר פעם בהרבה זמן. לפני 20 שנה, כשהיה המון חומר, לא היו כל כך הרבה אנשים שזה עניין אותם. היום כמעט אין חומרים אבל יש הרבה יותר אספנים ואנשים שמחפשים את הדברים האלו. גם למשפחות יש היום הרבה יותר מודעות, ולפני שבני המשפחה של הקשיש שנפטר קוראים למפני הדירות – הם אוספים את הפריטים הטובים. הסוחרים בשוק הבינו את זה, והמחירים עלו מאוד, וזו הפכה להיות משימה קשה מאוד למצוא דברים", הוא אומר.

זיוה. בגדים משנות ה-40

מאורת הקסמים של זיוה

שוק הפשפשים הוא מגרש המשחקים של פנטו, והוא מוביל אותנו בין בעלי החנויות המיוחדות שעדיין מגיעה אליהן סחורה תקופתית. אחת מהם היא זיוה, שלה "מאורת קסמים" שבה היא מחזיקה בגדים משנות ה-40 ושנות

קופסת סוכריות חלודה וישנה עם האותיות ציד קראה לו להרים אותה מבין החפצים הישנים שהיו זרוקים בעומק אחת החנויות בשוק הפשפשים ביפו – וכך הכל התחיל. לפעמים כנראה זה כל מה שצריך כדי להתאהב – וגיל פנטו, שהיה עד אז צייד ראשים עבור חברות הייטק ואיתר וגייס מנהלים בכירים, שינה בגלל קופסת פח אחת את חייו מהקצה אל הקצה.

הוא תמיד אהב כלי מטבח ישנים, אבל את היום שבו פגש בקופסת הפח – שזרקה אותו אל זיכרון ילדות בבית סבתו בקיבוץ חלודה, שבאר רון המטבח שלה נחה קופסה דומה – הוא לא שוכח. "משהו בפה, בעברית הישנה ובגרפיקה משך אותי. זו התמימות, הפשטות והשפה של פעם שגרמו לי להתאהב בנוסטלגיה הישרא"לית", אומר פנטו, שבקבוצת אותו מפגש החל לאסוף חפצים מארץ ישראל של פעם. האוסף העצום שלו – שכולל קופסאות, שלטים, חפצי צים, כלי מטבח, רהיטים ומשחקים – הוא בעצם סיפור של תוצרת הארץ טרם הקמת המדינה ועד שנות ה-70. אוסף שכולו זיכרונות של כל מי שגדל בישראל של פעם.

כבר 20 שנה שפנטו פותח את הבקרים שלו ברחבה בשוק הפשפשים, לשם מגיעה "הסחור" רה הטרייה". כדי להיות קרוב לשוק, הוא עבר להתגורר ביפו בבית ערבי בן מאה שנה, ובשנת 2012 פתח בו את Made in Eretz Israel – מוזיאון פרטי לנוסטלגיה מקומית ומקדש לתעשייה הישראלית של פעם.

המוזיאון הפך לעיקר חייו והוא מארח בביתו אירועים קטנים, נותן הרצאות על המטבח של פעם ועושה סיורים בשוק הפשפשים למקומות שהוא אוהב, ושבהם הוא מוצא את הפריטים שמרכיבים את האוסף הנפלא שיצר.

שוק הפשפשים הפך למקום חם בשנים האחרונות. מלונות בוטיק נפתחו לצידו, מסעדות וברים טרנדיים נאבקים על כל פיסה פנויה בו, וקבלנים שמריחים פוטנציאל לעשות קופה זור ממים על הבתים הישנים וכבר מוסיפים קומות למבנים הקיימים. בין לבין מנסים גם הסוחרים הוותיקים, אלה שבגללם הגיעו כולם לסמטאות הקטנות, להמשיך לשרוד – למרות שזה הופך קשה מיום ליום.

יצאנו לסיור בשוק עם גיל פנטו, שכואב את כאבם של הסוחרים הוותיקים. "לאט לאט נעל-

אבל סחורה כמעט אין. בכל זאת, בביקור קצר בחנות שלו אפשר למצוא אוצרות לא מעטים. כורסאות ושולחנות משנות ה-50, מכשירי רדיו עתיקים, מנורות מתחילת המאה הקודמת ושירות שהיו יכולות לשמח כל חובב וינטג'. בוב עצמו כבר לא כל כך אופטימי: "אנחנו נימחק כולנו בסוף, כי זה לא כלכלי להחזיק את זה. אין הכנסות, ומציעים לי לפנות כי רוצים לפתוח מסעדות ובתי קפה, אבל אני לא רוצה כי אני אוהב את הרהיטים ומנסה להחזיק מעמד בינתיים. המקום נהיה מבוקש ומחירי השכירות עלו, אבל כל העניין פה הוא החנויות שלנו, החנות החדשה שאפשר היה למצוא בהן מציאות, אבל מה שקורה הוא שהחדשים נכנסים והחדשנות שנתנו את האופי לשוק, נעלמות".

עולי ציון 13

ה-50 ועד שנות ה-80. בכך אפל עמוס בפרייטים אפשר למצוא שמלות צבעוניות מהסיקסטיז, ז'קטים שלבשו גברות העיר בשנות ה-50, ופריטים נדירים של גוטקס מהתקופה שתמי בן עמי עוד כיכבה על שערי המגזינים. "גרתי בלונדון והתעסקתי באופנה ובגדים, אבל זה לא עניין אותי וגיליתי שאני הולכת לשווקים ואוהבת את זה בטירוף. מצאתי את עצמי אוספת בגדים ישנים שמצאתי, וכשחזרתי לארץ הבאתי המון דברים והחלטתי לעשות משהו שאני אוהבת. פתחתי את המקום שלי בשוק, שאז רק התחיל להתעורר ולפרוח". את הבגדים משיגה זיוה מדירות שמפונות. "יכולים להגיד לי שאישה נפטרה וקוראים לי לבוא. אני הולכת ומחפשת את הדברים שאני אוהבת. אני קודם חוקרת איפה האישה הייתה קונה, איזה סוג של אדם היא הייתה ומה המידות שלה, ואם אני מבינה שיש סטייל, אני הולכת ופותחת את הארון. אם יש 3-2 פריטים שמרגשים אותי, אני מתמקחת על כל הארון, כדי שלא יידעו מה מהפריטים אני באמת רוצה. כל זה מתחיל להיות קשה מאוד, כי הדור הזה הולך ונעלם. היום רוב הירד השנייה זה משנות ה-90, ואליי זה פחות מדבר", היא אומרת. אם אתם מגיעים אל זיוה, כדאי שתראו לה שאתם מתרגשים, כי היא לא מוכרת לכל אחד. "אני צריכה לראות בעיניים של הלקוחות שיש להם את החידק הזה. מי שאין לו את זה אני פשוט לא מוכרת. אני אומרת שסגור. אני מחפשת את ההתרגשות, ואם משהו מתרגש כשהוא מגיע, זה מה שעושה לי את זה". בין שאר הדברים מצאנו שם גם בגד תחתון ויקטוריאני בין מאה שנה, לצד ז'קט צהוב משנות ה-20 ופריטים נדירים משנות ה-70.

רבי נחמן 5

איבגי. לחפצים יש נשמה

הפינה של ניסים

ניסים איבגי (56) גדל בשוק. כשהיה ילד הוא הסתובב בין הסמטאות וראה את הסוחרים קורנים ומוכרים, ומשהו מזה נדבק בו. כשגדל עזב לצרפת, אבל כנראה שקשה להוציא מהאדם את חידק השוק – וגם שם מצא עצמו מסתובב בין חנויות למשכון וחנויות יד שנייה. כשחזר לארץ לפני 15 שנה, החליט להפסיק לשקר לעצמו ולעשות את הדבר שהוא באמת אוהב. הוא מצא מקום קטן בשוק והקיף את עצמו בריהוט, חפצים, תמונות ובגדים יד שנייה. "חיפשתי מקום פה כי הנשמה שלי היא פה בשוק, אבל השוק הולך ונעלם כי השכירות עולה ואנשים שעובדים ביד שנייה לא יכולים לעמוד בזה", אומר גם הוא.

ניסים ממשיך להתרגש כשמגיעה סחורה ישנה ואותנטית. "הפריטים הישנים משרדים משהו, יש בהם רגש. אם מחזיקים אופניים ישנים בכידון, מרגישים את הנשמה שלהם. היום גם אם תקנה אופניים חדשים ב-30 אלף שקל לא תרגיש כלום. אין נשמה. המוצרים של פעם יכלו להחזיק 50-60 שנה. היום מוצרים מחזיקים שנתיים-שלוש".

מה ישמח אותו למצוא? "דברים ישנים של ארץ ישראל, שמישהו יכול לקנות ולמחור וליהנות מהם שוב. אני אוהב את זה, וגם אם אהיה מחוסר עבודה אמשיך, כי זו אהבה".

מה יהיה פה עוד כמה שנים? "מעליי כבר מתחילים לבנות עוד כמה קומות למגורים. מציעים לי להשכיר את החנות, אבל מה אני אעשה עם עצמי? ובגיל שלי אף אחד כבר לא יקבל אותי לעבודה, אז אני בינתיים פה".

רבי פינחס 16

לוי. מנורות מתחילת המאה

החנות של בוב

מי שמרגיש היטב את המחסור בסחורה הם סוחרים רהיטים בשוק. בוב לוי, בן 73, עובד בשוק כבר 40 שנה. הוא התחיל בכלל בנע"ליים. היה מביא חלקים מאיטליה, תופר, מדי בייק ומוכר באזור שאוכלס על ידי סנדלריות קטנות ובתי מלאכה לנעליים. אבל לפני 30 שנה זה נגמר. "הכל היה שומם, ואפילו מדרכה לא הייתה. חיפשתי משהו שלא מצריך השקעה ויכול להתאים לאזור, אז נכנסתי לתחום הריהוט הישן", הוא מספר.

בשנותיו הראשונות היה השוק מוצף בס"חורה. מפני הדירות היו מגיעים מדי יום עם מזנונים, כורסאות, ארונות וחפצים, אבל באותן שנים הביקוש לא היה גבוה – והמחירים היו נמוכים. מאז השתנה המצב, הביקוש אדיר

זיוה: "יכולים להגיד לי שאישה נפטרה. אני קודם חוקרת איפה היא הייתה קונה, איזה אדם היא הייתה, ואם אני מבינה שיש סטייל, אני הולכת ופותחת את הארון. אם יש 3-2 פריטים מרגשים, אני מתמקחת על כל הארון"

גיל פנטו. מקדש פרטי לנוסטלגיה